

לך תוכיח רמות רעש

כפגיעה בעבודה, ודחה את התביעה. העובדת עירערה על פסק דין זה לבית הדין הארצי לעבודה.

פסק דינו של בית הדין הארצי

בית הדין הארצי הסביר, כי על תביעת העובדת חל סעיף 84א' לחוק הביטוח הלאומי, שחל על תביעות המוגשות למוסד לביטוח לאומי החל מיום 1.4.2005. סעיף זה קבע תנאים נוקשים יותר להכרה בליקוי שמיעה כפגיעה בעבודה, לעומת התנאים שנהגו לפני כניסתו של הסעיף לתוקף, והם אלה:

(1) המבוטח נחשף בעבודתו לרעש התקפי ומתמשך, העולה על המותר לפי סעיף 173 לפקודת הביטוח בעבודה [נוסח חדש] התש"ל-1970 (להלן – רעש מזיק);
(2) כושר השמיעה פחת בשיעור של 20 דציבל לפחות בכל אחת מהאוזניים;
(3) הוגשה למוסד תביעה להכרה בליקוי השמיעה כפגיעה בעבודה בתוך 12 חודשים.

בהתאם לסמכות שניתנה בסעיף 173 לפקודת הביטוח בעבודה, הותקנו תקנות הביטוח בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התשמ"ד-1984. בתקנה 1 לתקנות הוגדר מהו "רעש מתמשך" ומהו "רעש התקפי". כן הוגדר "רעש מזיק" כ"רעש שמפלסו גבוה מהערכים המותרים בתקנות אלו ועלול לגרום לנזק בריאות לעובד החשוף לו במקום עבודתו". בתקנה 2 לתקנות נקבע, כי במפעל או במקום עבודה שבו עובדים "ברעש מזיק" תהיה "החשיפה המשוקללת המותרת לרעש מתמשך והתקפי" (כמוגדר בתקנה 1, והמבוסס על יום עבודה בן שמונה שעות), כמפורט בטבלה 1 שבתוספת השניה לתקנות. בטבלה האמורה נקבע משך החשיפה המירבי, בשעות, המותר ליום עבודה. בין השאר נקבע, כי משך החשיפה המירבי המותר ליום עבודה בן שמונה שעות הוא 85 דציבל. בסעיף 3 לתקנות הוטלה חובה על המעביד לערוך בדיקות תקופתיות של עוצמת הרעש במפעלו אם העובדים בו חשופים לרעש מזיק, או שיש יסוד סביר להניח כי הם חשופים לרעש כזה.

בית הדין הארצי לעבודה קבע, כי במקרה שבו אין אפשרות להוכיח שרמות הרעש שאליהן נחשף העובד בעבודתו עולות על המותר על פי תקנות הבטיחות בעבודה, יש ללמוד על קיומו של רעש מנתונים אחרים, ולפנות אל מומחה רפואי בשאלה האם יש קשר בין הרעש לבין ליקוי השמיעה שממנו סובל העובד.

מאת עו"ד דליה ארנטל

עובדות המקרה

העובדת עבדה כמנהלת חשבונות במוסך רכב שבבעלות אביה, בחדר הסמוך למוסך, חמישה ימים בשבוע, תשע שעות ביום. אביה של העובדת, בעל המוסך, ואחיה, שעבד במוסך כמכונאי רכב, סובלים שניהם מליקוי שמיעה, שהוכרו על ידי המוסד לביטוח לאומי כפגיעה בעבודה. לאחר כ-15 שנות עבודה החלה העובדת לחוש בירידה בשמיעתה. היא הגישה תביעה למוסד לביטוח לאומי ובה ביקשה להכיר בליקוי השמיעה ממנו החלה לסבול, שנגרם לה, לטענתה, כתוצאה מהחשיפה לרעש המזיק שבקע מן המוסך, כפגיעה בעבודה. לאחר הגשת התביעה למוסד לביטוח לאומי נשלח מפקח גיהות של משרד התמ"ת למדוד את עוצמת הרעש במשרדים שבהם עבדה, סמוך למוסך. במשרד שבקומה השנייה נמדד מיפלס רעש של 74.7 דציבל, ובמשרד הסמוך למוסך, שבו שהתה במהלך רוב תקופת עבודתה, נמדד מיפלס רעש של 77.5 דציבל, כשהחלון פתוח. כמו כן נערכו שתי מדידות של מיפלסי הרעש במוסך על ידי המוסד לביטוח לאומי ולגיהות, ובשתייהן נמצא כי העובדת לא הייתה חשופה לרעש מזיק בעבודתה (מעל

תקציר פסק דין שניתן בתיק עב"ל 717/08 ביום 10.12.09 בבית הדין הארצי לעבודה, מפי השופט יגאל פליטמן ובהסכמת השופט עמירם רבינוביץ, השופטת נילי ארד (כתוצאה דאז), נציג העובדים מנחם שורץ ונציג המעבידים דני בר-סלע.

הכותבת היא עוזרת משפטית בבית הדין הארצי לעבודה

נוכחות מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה

סיכונים בעבודה עם דבק מגע

השאלה: מהן דרישות התקנות לנוכחות מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה? (47307)

התשובה: להלן נוסח תקנות (תקנות 2 ו-3) מתוך תקנות הבטיחות בעבודה (מפעיל דוד קיטור ודוד הסקה), התש"ס-2000, בהן מוגדרות הדרישות להפעלה ולנוכחות של מפעיל מוסמך. 2. תנאים להפעלת דוד קיטור או דוד הסקה: (א) מחזיק דוד קיטור או דוד הסקה חייב למנות מבין העובדים במקום העבודה מפעיל מוסמך להפעלת הדוד על כל אבזרי. (ב) לא יופעל דוד קיטור או דוד הסקה שלא בידי מפעיל מוסמך. 3. תפקידי מפעיל מוסמך

מפעיל מוסמך יהיה אחראי במשמרתו על הפעלתו התקינה והבטיחותית ותחזוקתו השוטפת של דוד קיטור או דוד הסקה ובין השאר ידאג לאלה:

(1) תפעול דוד הקיטור או דוד ההסקה בהתאם להוראות כל דין ונהלי הבטיחות הנוגעים לעניין;

(2) שמירה על מפלס מים ולחץ עבודה תקינים בדוד קיטור ובדוד הסקה;

(3) תפעול נכון של מערכות הכשרת דלקים, הדלקה, בעירה וכיבוי אש בדוד קיטור או בדוד הסקה;

(4) טיפול שוטף במערכות המים והשבחתם;

(5) הכנת דוד קיטור לקראת בדיקות תקופתיות לפי הפקודה;

(6) ניהול יומן עבודה אשר -

(א) יכלול את הפרטים שלהלן:

(1) בדיקות תפקוד אבזרי בטיחות;

(2) נתוני השבחת מים;

(3) צריכת הדלק;

(4) נצילות בעירה.

(ב) ימולא וייחתם ביד המפעיל אחת למשמרת לפחות והוא רשאי להוסיף בו נתונים לפי הצורך; (7) יערוך סיור וביקורת במקום הימצא דוד הקיטור או דוד ההסקה, בהתאם לצורך ולא פחות מפעמיים במשמרת בהפרש של ארבע שעות לפחות.

התקנות אינן מתייחסות לזמן התגובה של המפעיל (כגון המרחק הפיזי של המפעיל מהמיתקן), אולם יש לקחת בחשבון בשיקולים את מהירות התגובה הנדרשת מהמפעיל במקרה של אירוע הדורש את נוכחותו במקום, או את תגובתו המהירה או המיידית. מומלץ לבצע הערכת סיכונים ולקבוע נהלים בהתאם.

דוד זיו,

מידען במרכז המידע

השאלה: מהם הסיכונים בעבודה עם דבק מגע? (47256)

התשובה: הסיכונים העיקריים בעבודה עם דבק מגע נובעים מכך שהדבק מכיל שיעור גבוה של ממיסים אורגניים נדיפים - בערך 75% מהרכב הדבק, הפוגעים במערכת הנשימה ובעור. ההשפעות האפשריות במקרה של חשיפה לדבק הן גירוי בעיניים, באף ובגרון, פגיעה בדרכי הנשימה, כאבי ראש והרגשת סחרחורת. מידע בנושא בטיחות בשימוש בדבקים ניתן למצוא במקורות הבאים:

● פרסום של המוסד לבטיחות ולגיהות: "דף תפוצה ת-154 בטיחות וגיהות - דבקים". פרסום זה דן בין היתר בהשפעות הבריאותיות של חשיפה לדבקים, בסיכונים בשימוש בדבק מגע ובאמצעי ההגנה המומלצים. ראו להלן: http://osh.org.il/uploadfiles/t_154_glue.pdf

● הדבקה (145) (Gluing) - נוהג טוב בביצוע תהליכי עבודה. ראו בכתובת הבאה: <http://www.osh.org.il/gp/doc/Gluing145.htm>

אם ידוע הרכב הדבק, ומרכיביו כלולים בין החומרים המופיעים ב"תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשנ"א-1990", יש לבצע ניטור סביבתי במקום. על סמך תוצאות הניטור יש לנקוט, במידת הצורך, את האמצעים הדרושים, בהם איזורר כללי, הקפדה על סגירת מיכלי דבק ועוד. פעילות זו תבטיח עבודה בדבק המגע כאשר ריכוז באוויר יעמוד בדרישות התקנות.

כדי להתייחס באופן ייחודי לדבק המגע שבו אתם משתמשים יש לקבל ולעניין בגיליון הבטיחות של יצרן החומר. בגיליון הבטיחות, כמו גם בדף המידע של הדבק, מפרטים היצרנים את הסיכונים ואת נהלי העבודה עם הדבקים הספציפיים.

מבחינה מעשית, איזורר יעיל של החדר באמצעות פתיחת כל החלונות והדלתות למשך מספר ימים, סביר שינקו את החלל מהאדים הרעילים גם ללא ניטור.

מומלץ לבצע עבודות הדבקה בזמן שבו נמצאים כמה שפחות אנשים באזור התהליך. כך יימנע מצב של חשיפה מיותרת של אנשים לסיכונים גיהותיים ובטיחותיים.

כמו כן, ליישומים מסוימים קיימים תחליפים לדבק מגע ידידותיים יותר למשתמש, כגון דבקים על בסיס מים, דבק חם ועוד.

ד"ר מירב פי,

מידענית במרכז המידע

לאור האמור קבע בית הדין הארצי ככלל, כי כאשר עובד תובע להכיר בליקוי בשמיעתו כפגיעה בעבודה, ואין באפשרותו להוכיח את מיפולס הרעש במקום עבודתו בתקופה הרלבנטית לתביעתו באופן אובייקטיבי - הן בשל העובדה שהמעביד לא קיים את החובה המוטלת עליו למדוד את רמות הרעש במפעלו והן כאשר לא מוטלת כלל חובה כזו על המעביד, וכאשר סביר להניח כי אכן העובד נחשף לרעש במקום עבודתו - יש למנות מומחה רפואי שיקבע האם הליקוי בשמיעה הוא תוצאה של חשיפה לרעש מזיק בעבודה. זאת בדוגמה להליך שנהג לגבי תביעות להכרה בליקוי שמיעה כפגיעה בעבודה על דרך המיקרוטראומה (פגיעות זעירות חוזרות ונשנות), שהוגשו למוסד טרם כניסת התיקון לתוקף (תביעות שהוגשו למוסד לביטוח לאומי לפני יום 1.4.2005).

בית הדין הסביר, כי במצב שבו קביעת המומחה הרפואי שימונה תהא כי אין מדובר בליקוי שמיעה כתוצאה מחשיפה לרעש מזיק, התביעה תידחה. אולם אם יקבע המומחה, על סמך החומר הרפואי שבפניו, כי יש קשר בין חשיפת העובד לרעש בעבודתו לבין הליקוי בשמיעתו, תיבחן התביעה לגבי התנאים האחרים המנויים בסעיף 48א'.

באופן ספציפי לערעור העובדת - נקבע, כי לאור העובדה שהחלה לעבוד במוסד כשהייתה בכיתה י"ב, וכי בדיקות השמיעה שעברה מצביעות על ליקוי שמיעה שמתאים לחשיפה לרעש, נראה כי העובדת עבדה תוך חשיפה לרעש בעבודתה, ולא היה ביכולתה להוכיח את רמתו המדויקת משלא נערכו במוסד בדיקות רעש בתקופה הרלבנטית. לפיכך נפסק, כי יש להחזיר את התיק אל בית הדין האזורי, על מנת שימנה מומחה רפואי בשאלת הקשר שבין החשיפה לרעש בעבודתה של העובדת לבין הליקוי בשמיעתה, ולאחר קבלת חוות דעתו יוכרע האם ליקוי השמיעה ממנו סובלת העובדת יוכר כפגיעה בעבודה. ■